

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

22 päivänä lokakuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sosiaaliturva — Asetus (EY) N:o 883/2004 — 67 artikla — Asetus (EY) N:o 987/2009 — 60 artiklan 1 kohta — Perhe-etuuksien myöntäminen avioerotilanteessa — Kyseessä olevan henkilön käsite — Jäsenvaltion säännöstö, jonka mukaan lapsilisä myönnetään vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu — Kyseisen vanhemman asuinpaikka toisessa jäsenvaltiossa — Kyseinen vanhempi ei ole hakenut perhe-etuuksia — Toisen vanhemman mahdollinen oikeus hakea kyseisiä perhe-etuuksia

Asiassa C-378/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesfinanzhof (liittovaltion veroasioita käsittelevä tuomioistuin, Saksa) on esittänyt 8.5.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.8.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Sachsen

vastaaan

Tomislaw Trapkowski,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit F. Biltgen, A. Borg Barthet, M. Berger ja S. Rodin (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tournès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 17.6.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Tomislaw Trapkowski, edustajanaan Rechtsanwalt C. Rebber,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään B. Koopman ja M. Bulterman,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään V. Kaye, avustajanaan barrister J. Holmes,
- Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja D. Martin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 (EUVL L 284, s. 1) 60 artiklan 1 kohdan toisen ja kolmannen virkkeen tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Bundesagentur für Arbeit – Familienkasse Sachsen (liittovaltion työvoimavirasto – Saksin perhe-etuuskassa, jäljempänä BfA) ja Tomislaw Trapkowski ja joka koskee sitä, että BfA on kieltäytynyt maksamasta Trapkowskille lapsilisää tämän lapsesta, joka asuu äitinsä kanssa Puolassa

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 883/2004

- 3 Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1 ja oikaisu EUVL L 200, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.2012 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 465/2012 (EUVL L 149, s. 4; jäljempänä asetus N:o 883/2004), 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

--

i) ’perheenjäsenellä’

- 1) i) henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai katsotaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuuksia annetaan;

--”

- 4 Tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.”

- 5 Mainitun asetuksen 11 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan sanamuoto on seuraava:

”1. Henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.

2. Tämän osaston säännöksiä sovellettaessa palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen nojalla tai niiden seurauksena rahaetuutta saavien henkilöiden katsotaan harjoittavan tätä työtä tai ammattia. Tätä ei kuitenkaan sovelleta työkyvyttömyys-, vanhuus- tai perhe-eläkkeisiin eikä työtapaturman tai ammattitaudin vuoksi myönnettyihin eläkkeisiin eikä rahana maksettaviin toistaiseksi jatkuvan hoidon kattaviin sairausetuuksiin.

3. Jollei 12–16 artiklasta muuta johdu,

a) henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jossakin jäsenvaltiossa, on kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen;

--”

6 Kyseisen asetuksen 67 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Henkilöllä on oikeus perhe-etuuksiin toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, myös toisessa jäsenvaltiossa asuvien perheenjäsentensä osalta, ikään kuin he asuisivat ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa. Eläkkeensaajalla on kuitenkin oikeus perhe-etuuksiin hänen eläkkeensä osalta toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.”

7 Asetuksen 68 artiklan, jonka otsikko on ”Ensisijaisuussäännöt päällekkäisyystilanteessa”, 1 kohdassa säädetään ensisijaisuussääntöjen soveltamisesta, kun samana aikana ja samoja perheenjäseniä varten myönnetään etuuksia usean jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

Asetus N:o 987/2009

8 Asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Perhe-etuushakemus osoitetaan toimivaltaiselle laitokselle. Sovellettaessa perusasetuksen 67 ja 68 artiklaa on otettava huomioon koko perheen tilanne, ikään kuin kaikkiin kyseessä oleviin henkilöihin sovellettaisiin asianomaisen jäsenvaltion lainsäädäntöä ja ikään kuin he asuisivat siellä, erityisesti kun on kyse henkilön oikeudesta vaatia tällaisia etuuksia. Jos henkilö, jolla on oikeus vaatia etuuksia, ei käytä oikeuttaan, sen jäsenvaltion, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, toimivaltainen laitos ottaa huomioon toisen vanhemman tai sellaiseksi katsotun henkilön taikka lapsen tai lasten holhoojana toimivan henkilön tai laitoksen toimittaman perhe-etuushakemuksen.”

Saksan oikeus

9 Tuloverolain (Einkommensteuergesetz, jäljempänä EStG) 64 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1) Kustakin lapsesta maksetaan lapsilisää vain yhdelle ainoalle siihen oikeutetulle henkilölle.

2) Jos lapsilisään oikeutettuja on useita, lapsilisä maksetaan sille, jonka taloudessa lapsi asuu. Mikäli lapsi asuu vanhempien yhteisessä taloudessa, vanhemman ja tämän puolison taloudessa, kasvattivanhempien taloudessa tai isovanhempien taloudessa, näiden on päätettävä keskenään siitä, kenelle lapsilisä maksetaan. --”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Trapkowski, joka asuu Saksassa, on eronnut avioavaimostaan, joka asuu Puolassa heidän huhtikuussa 2000 syntyneen yhteisen lapsensa kanssa.

- 11 Trapkowski sai tammikuun 2011 ja lokakuun 2012 välisenä aikana tietyltä ajalta työttömyyskorvausta. Hän oli kuitenkin Saksassa palkattuna työntekijänä marraskuusta 2011 tammikuuhun 2012 sekä 1.–22.2.2012, minkä jälkeen hän sai Saksan oikeuden nojalla sosiaaliturvaetuuksia.
- 12 Trapkowski pyysi elokuussa 2012 BfA:lta oikeutta lapsilisään pojastaan tammikuun 2011 ja lokakuun 2012 väliseltä ajalta. Lapsen äiti, joka työskenteli Puolassa, ei saanut eikä edes hakenut kyseiseltä ajanjaksolta perhe-etuuksia Saksan tai Puolan lainsäädännön mukaisesti.
- 13 BfA hylkäsi Trapkowskiin hakemuksen 3.9.2012 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että Saksan oikeuden nojalla lapsilisään oli oikeutettu ensisijaisesti lapsen äiti. Myös tästä päätöksestä tehty oikaisuvaatimus hylättiin.
- 14 Finanzgericht Düsseldorf (Düsseldorfin veroasioita käsittelevä tuomioistuin) sitä vastoin hyväksyi Trapkowskiin BfA:n 3.9.2012 tekemästä päätöksestä ja oikaisuvaatimuksen hylkäävästä päätöksestä nostaman kanteen. Tämä tuomioistuin nimittäin katsoi, että Trapkowski oli oikeutettu lapsilisiin Saksan oikeuden nojalla, koska tätä oikeutta oli sovellettava häneen asetuksen N:o 883/2004 11 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan a alakohdan nojalla.
- 15 Lisäksi Finanzgericht Düsseldorf (Düsseldorfin veroasioita käsittelevä tuomioistuin) totesi, että asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaisen fiktion nojalla Trapkowskiin perhettä oli kohdeltava ikään kuin se asuisi Saksassa. Näin ollen tuomioistuimen mukaan pääasiassa ei ollut asetuksen N:o 883/2004 68 artiklassa tarkoitettua oikeudellista ristiriitaa, koska lapsen äiti ei voinut vaatia perhe-etuuksia Puolassa.
- 16 Finanzgericht Düsseldorf (Düsseldorfin veroasioita käsittelevä tuomioistuin) katsoi, että asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan tavoitteena oli ainoastaan estää se, että henkilö, joka siirtyy jäsenvaltiosta toiseen, menettää oikeutensa, eikä jäsenvaltiossa asuvan henkilön oikeuksien rajoittaminen tai niiden poistaminen.
- 17 BfA teki Revision-valituksen Finanzgericht Düsseldorfin (Düsseldorfin veroasioita käsittelevä tuomioistuin) päätöksestä ja väitti, että henkilöihin, joita asetus N:o 883/2004 koskee, sovelletaan ainoastaan yhden jäsenvaltion lainsäädäntöä. Saksan lainsäädännön mukaan perhe-etuudet maksetaan sille, jonka taloudessa lapsi asuu.
- 18 BfA:n mukaan asetuksen N:o 883/2004 67 artiklan 1 kohdasta ja asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdasta yhdessä luettuina sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä voidaan päätellä, että pääasiassa perhe-etuuksien ensisijainen etuudensaaja oli Saksan oikeuden mukaisesti lapsen äiti eikä Trapkowski.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että Saksan oikeudessa säädetään, että perhe-etuudet maksetaan vain yksilöitävissä olevalle etuudensaajalle. Tämän oikeuden mukaan nämä etuudet maksetaan sille vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu, koska yleisen elämäkokemuksen perusteella henkilö, jonka huollossa lapsi on, vastaa elatuskustannusten suurimmasta osasta. Tämän osalta kyseinen tuomioistuin pohtii, voiko unionin oikeuden soveltaminen pääasiaan johtaa siihen, että Trapkowskiin oikeus perhe-etuuksiin lakkaa.
- 20 Kyseinen tuomioistuin huomauttaa, että sillä seikalla, että vastaajan entisellä aviovaimolla ei ole oikeutta perhe-etuuksiin Puolassa, ei ole merkitystä ratkaistaessa sitä, sovelletaanko asetusta N:o 883/2004 pääasiaan. Lisäksi sama tuomioistuin toteaa, että Saksan oikeuden nojalla se, että lapsen vanhemmat ovat eronneet, ei poista heitä koskevaa määritelmää, jonka mukaan he ovat perheenjäseniä, joille perhe-etuudet voidaan maksaa.

- 21 Koska asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdassa säädettyä fiktiota on sovellettava, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tulkintaa, jonka mukaan lapsen äidillä voi olla oikeus perhe-etuuksiin, koska hänen on tämän fiktion mukaisesti katsottava asuvan Saksassa ja koska lapsi asuu hänen taloudessaan, ei voida suoraan sulkea pois erityisesti asetuksen N:o 883/2004 68 a artiklan valossa.
- 22 Mikäli tällainen tulkinta hyväksytään, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, onko asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmas virke esteenä sille, että pääasiaan sovelletaan EStG:n 64 §:n 2 momenttia, jonka mukaan vain se vanhempi, jonka luona lapsi asuu, voi vaatia perhe-etuuksia, vai onko erotettava toisistaan oikeus hakea perhe-etuuksia – mikä Trapkowskille saatettaisiin myöntää – ja oikeus perhe-etuuksien tosiasialliseen saamiseen, joka kuuluisi yksinomaan asianomaisen henkilön entiselle aviovaimolle sillä perusteella, että lapsi asuu tämän kanssa.
- 23 Lopuksi mikäli asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä on tulkittava siten, että oikeus perhe-etuuksiin siirtyy valtion alueella asuvalle vanhemmalle, koska ensimmäinen etuudensaaja, joka asuu toisessa jäsenvaltiossa, ei ole tehnyt niitä koskevaa hakemusta, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, minkä ajanjakson kuluttua tämän ensimmäisen etuudensaajan on katsottava jättäneen hakemuksen tekemättä.
- 24 Tässä tilanteessa Bundesfinanzhof (liittovaltion veroasioita käsittelevä tuomioistuin) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko silloin, kun jäsenvaltiossa (kotimaassa) asuvalla henkilöllä on oikeus lapsilisään lapsista, jotka asuvat toisessa jäsenvaltiossa (ulkomailla) hänestä erillään asuvan aviopuolison luona, sovellettava asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toista virkettä sillä seurauksella, että fiktio, jonka mukaan sovellettaessa asetuksen N:o 883/2004 67 ja 68 artiklaa on otettava huomioon koko perheen tilanne, ikään kuin kaikkiin kyseessä oleviin henkilöihin sovellettaisiin – erityisesti kun on kyse oikeudesta vaatia tällaisia etuuksia – asianomaisen jäsenvaltion lainsäädäntöä ja ikään kuin he asuisivat siellä, johtaa siihen, että oikeus lapsilisään on yksinomaan toisessa jäsenvaltiossa (ulkomailla) asuvalla vanhemmalla, koska ensin mainitun jäsenvaltion (kotimaan) lainsäädännössä säädetään, että silloin kun lapsilisään oikeutettuja on useita, etuudensaaja on se vanhempi, joka on ottanut lapsen asumaan talouteensa?
- 2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:
- onko ensimmäisessä kysymyksessä esitetyn tilanteen osalta tulkittava asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä siten, että jäsenvaltiossa (kotimaassa) asuvalla vanhemmalla on kansallisen lainsäädännön mukaan oikeus lapsilisään, koska toisessa jäsenvaltiossa (ulkomailla) asuva toinen vanhempi ei ole hakenut lapsilisää?
- 3) Mikäli toiseen kysymykseen on ensimmäisessä kysymyksessä esitetyn tilanteen osalta vastattava, että toisessa unionin jäsenvaltiossa asuvan vanhemman hakemuksen toimittamatta jättäminen johtaa lapsilisää koskevan oikeuden siirtymiseen kotimaassa asuvalle vanhemmalle:
- minkä ajanjakson kuluttua on katsottava, että toisessa unionin jäsenvaltiossa asuva vanhempi ei ’käytä’ oikeuttaan lapsilisään asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmannessa virkkeessä tarkoitettulla tavalla, minkä seurauksena tämä oikeus kuuluu kotimaassa asuvalle vanhemmalle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

- 25 Ennakkoratkaisukysymyksiin vastaamiseksi on todettava aluksi, että Trapkowskiin kaltainen henkilö, joka on työskennellyt jaksoittain jäsenvaltiossa eli tässä tapauksessa Saksan liittotasavallassa ja jonka asuinpaikka on myös tässä valtiossa, kuuluu asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalaan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla.
- 26 Lisäksi on todettava, ettei ole kiistetty, että pääasiassa kyseessä oleva etuus, jonka tarkoituksena on lasten elatuksesta aiheutuvien kustannusten keventäminen, kuuluu asetuksessa N:o 883/2004 tarkoitettun perhe-etuuden käsitteen piiriin (ks. tuomio Offermanns, C-85/99, EU:C:2001:166, 41 kohta ja tuomio Lachheb, C-177/12, EU:C:2013:689, 35 kohta).
- 27 Lisäksi perheenjäsenen käsitteen osalta asetuksen N:o 883/2004 1 artiklan i alakohdan 1 alakohdan i alakohdasta käy ilmi, että sillä tarkoitetaan ”henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai katsotaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuuksia annetaan”.
- 28 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä käy ilmi, että Saksan lainsäädännössä määritellään lapsilisään oikeutetut henkilöt määrittelemättä kuitenkaan nimenomaisesti perheenjäsenen käsitettä.
- 29 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin huomauttaa, oikeus lapsesta maksettaviin perhe-etuuksiin annetaan Saksan oikeudessa tämän lapsen suoraan ylenevässä polvessa oleville ensimmäisen asteen sukulaisille olivatpa nämä naimisissa tai eivät.
- 30 Tällä perusteella kyseinen tuomioistuin katsoo, että pääasiassa kyseessä oleva lapsi ja hänen äitinsä on katsottava Trapkowskiin perheenjäseniksi Saksan oikeudessa tarkoitettulla tavalla siltä osin kuin on kyse oikeudesta perhe-etuuksiin.
- 31 Unionin tuomioistuin ei kuitenkaan voi kyseenalaistaa tällaista päätelmää, joka perustuu kansalliseen oikeuteen, sellaisena kuin kansallinen tuomioistuin on sitä tulkinnut (ks. vastaavasti tuomio Slanina, C-363/08, EU:C:2009:732, 27 kohta).
- 32 Asetuksen N:o 883/2004 68 artiklan 1 kohdassa säädettyjen ensisijaisuussääntöjen soveltamisesta päällekkäisyystilanteessa on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jotta voitaisiin katsoa, että tietyssä tapauksessa on kyseessä tällainen päällekkäisyys, ei riitä, että tällaiset etuudet olisi maksettava kyseisen lapsen asuinjäsenvaltiossa ja että samanaikaisesti olisi vain mahdollista, että ne olisi maksettava toisessa jäsenvaltiossa, jossa toinen tämän lapsen vanhemmista työskentelee (tuomio Schwemmer, C-16/09, EU:C:2010:605, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Kun näin ollen otetaan huomioon, että pääasiassa kyseessä olevan lapsen äiti ei ole voinut vaatia perhe-etuuksia Puolassa, näitä ensisijaisuussääntöjä ei sovelleta pääasiaan.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisellä kysymyksellään, onko asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toista virkettä tulkittava siten, että siinä säädetty fiktio voi johtaa siihen, että oikeus perhe-etuuksiin on henkilöillä, joka ei asu siinä jäsenvaltiossa, joka on toimivaltainen maksamaan nämä etuudet.

- 35 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on huomautettava ensinnäkin, että asetuksen N:o 883/2004 67 artiklassa säädetty fiktio merkitsee sitä, että henkilö voi vaatia perhe-etuuksia perheenjäsenilleen, jotka asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin näiden etuuksien maksamiseen toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, ikään kuin nämä perheenjäsenet asuisivat tässä viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa.
- 36 Toiseksi asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetään, että erityisesti asetusta N:o 883/2004 sovellettaessa otetaan huomioon koko perheen tilanne, ikään kuin kaikkiin kyseessä oleviin henkilöihin sovellettaisiin asianomaisen jäsenvaltion lainsäädäntöä ja ikään kuin he asuisivat siellä, erityisesti kun on kyse henkilön oikeudesta vaatia perhe-etuuksia.
- 37 Kolmanneksi asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmannesta virkkeestä käy ilmi, että siinä tapauksessa, että henkilö, jolla on oikeus vaatia etuuksia, ei käytä oikeuttaan, mainitaan toinen vanhempi niiden henkilöiden tai laitosten joukossa, jotka voivat hakea tällaista etuutta.
- 38 Asetuksen N:o 883/2004 67 artiklasta ja asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdasta yhdessä luettuina käy ilmi yhtäältä, että henkilö voi vaatia perhe-etuuksia perheenjäsenilleen, jotka asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin näiden etuuksien maksamiseen toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, ja toisaalta, että mahdollisuus esittää perhe-etuuksia koskeva hakemus ei ole pelkästään henkilöillä, jotka asuvat siinä jäsenvaltiossa, jonka on maksettava perhe-etuudet, vaan myös kaikilla ”kyseessä olevilla henkilöillä”, jotka voivat vaatia näitä etuuksia ja joihin kuuluvat sen lapsen vanhemmat, josta etuuksia vaaditaan.
- 39 Kun näin ollen otetaan huomioon, että vanhemmat, joiden lapsesta perhe-etuuksia vaaditaan, kuuluvat asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kyseessä olevien henkilöiden käsitteen piiriin ja heillä on oikeus vaatia näitä etuuksia, ei voida sulkea pois sitä, että vanhempi, joka asuu muussa jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, joka on velvollinen maksamaan nämä etuudet, on henkilö, joka on oikeutettu – mikäli kaikki muut kansallisen oikeuden mukaiset edellytykset täyttyvät – saamaan kyseiset etuudet.
- 40 Onkin toimivaltaisen kansallisen viranomaisen tehtävänä määrittää, ketkä ovat ne henkilöt, joilla on kansallisen oikeuden nojalla oikeus perhe-etuuksiin.
- 41 Edellä esitetystä seuraa se, että asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toista virkettä on tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädetty fiktio voi johtaa siihen, että oikeus perhe-etuuksiin myönnetään henkilölle, joka ei asu siinä jäsenvaltiossa, joka on toimivaltainen maksamaan nämä etuudet, mikäli kaikki muut kyseisten etuuksien myöntämistä koskevat kansallisen oikeuden mukaiset edellytykset täyttyvät, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo toisella kysymyksellään, onko asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä tulkittava siten, että vanhemmalla, jonka lapsesta perhe-etuudet myönnetään ja joka asuu jäsenvaltiossa, joka on velvollinen maksamaan nämä etuudet, on oltava oikeus mainittuihin etuuksiin, koska toisessa jäsenvaltiossa asuva toinen vanhempi ei ole esittänyt perhe-etuutta koskevaa hakemusta.
- 43 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi huomautettava, että asetuksissa N:o 987/2009 ja N:o 883/2004 ei määritellä perhe-etuuksiin oikeutettuja henkilöitä, vaikka niissä säädetäänkin säännöistä, joiden avulla voidaan määritellä henkilöt, jotka voivat vaatia näitä etuuksia.
- 44 On nimittäin niin, että perhe-etuuksiin oikeutetut henkilöt – kuten asetuksen N:o 883/2004 67 artiklasta selvästi käy ilmi – määritellään kansallisen oikeuden mukaisesti.

- 45 Lisäksi on todettava, että asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmannessa virkkeessä säädetään, että jos henkilö, jolla on oikeus vaatia etuuksia, ei käytä oikeuttaan, sen jäsenvaltion, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, toimivaltaisten laitosten on otettava huomioon tässä säännöksessä tarkoitettun henkilön tai laitoksen, johon ”toinen vanhempi” luetaan, toimittama perhe-etuushakemus.
- 46 Ensinnäkin asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ja yleisestä rakenteesta käy ilmi, että on tehtävä ero perhe-etuuksia koskevan hakemuksen esittämisen ja tällaisten etuuksien saamista koskevan oikeuden välillä.
- 47 Toiseksi kyseisen artiklan sanamuodosta käy myös ilmi, että riittää, että joku niistä henkilöistä, joka voi vaatia perhe-etuutta, esittää tällaista etuutta koskevan hakemuksen, jotta jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on otettava tämä hakemus käsiteltäväksi.
- 48 Unionin oikeus ei kuitenkaan ole esteenä sille, että tällainen laitos, joka soveltaa kansallista oikeutta, päätyy lopputulokseen, jonka mukaan henkilö, jolla on oikeus lapsesta maksettavaan perhe-etuuteen, on joku muu henkilö kuin henkilö, joka on esittänyt tällaista etuutta koskevan hakemuksen.
- 49 Näin ollen silloin, kun kaikki edellytykset lapsesta maksettavan perhe-etuuden saamiseksi täyttyvät ja kyseiset etuudet tosiasiallisesti myönnetään, merkitystä ei ole sillä, kummalla vanhemmista katsotaan kansallisen oikeuden nojalla olevan oikeus tällaisiin etuuksiin (ks. vastaavasti tuomio Hoever ja Zachow, C-245/94 ja C-312/94, EU:C:1996:379, 37 kohta).
- 50 Edellä esitetystä seuraa, että asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä on tulkittava siten, että se ei merkitse sitä, että vanhemmalla, jonka lapsesta perhe-etuudet myönnetään ja joka asuu jäsenvaltiossa, joka on velvollinen maksamaan nämä etuudet, on oltava oikeus mainittuihin etuuksiin sillä perusteella, että toisessa jäsenvaltiossa asuva toinen vanhempi ei ole esittänyt perhe-etuutta koskevaa hakemusta.
- 51 Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen ei ole syytä vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan toista virkettä on tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädetty fiktio voi johtaa siihen, että oikeus perhe-etuuksiin myönnetään henkilölle, joka ei asu siinä jäsenvaltiossa, joka on toimivaltainen maksamaan nämä etuudet, mikäli kaikki muut kyseisten etuuksien myöntämistä koskevat kansallisen oikeuden mukaiset edellytykset täyttyvät, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava.**

- 2) **Asetuksen N:o 987/2009 60 artiklan 1 kohdan kolmatta virkettä on tulkittava siten, että se ei merkitse sitä, että vanhemmalla, jonka lapsesta perhe-etuudet myönnetään ja joka asuu jäsenvaltiossa, joka on velvollinen maksamaan nämä etuudet, on oltava oikeus mainittuihin etuuksiin sillä perusteella, että toisessa jäsenvaltiossa asuva toinen vanhempi ei ole esittänyt perhe-etuutta koskevaa hakemusta.**

Allekirjoitukset